Aan : Vaste commissie voor Financiën
Per mail : cie.fin@tweedekamer.nl
Datum : 12 november 2015
Betreft : Reactie brief minister 5 november 2014 'Stand van zaken centrale Wft-examinering'
Contactpersoon :

Geachte leden van de Commissie Financiën,

Onze bedrijfstak heeft het afgelopen jaar ervaring opgedaan met het nieuwe vakbekwaamheidsstelsel voor financieel dienstverleners. Belangrijke ervaring is opgedaan met examinering op basis van vragen die afkomstig zijn vanuit de centrale examenbank.

De regering heeft voor een verplichte centrale toetsing via een examenbank gekozen met als hoofdargument dat op deze wijze de kwaliteit van (PE)examens duurzaam te borgen is. Bepalend voor de keuze voor een examenbank was volgens de minister dat in deze bank '*vragen van een gedegen niveau worden opgeslagen met als doel dat er een uniforme, permanente kwaliteit wordt neergezet en eenduidigheid van examens wordt geborgd'.*[1]

Juist op het punt van de kwaliteit van de examinering blijkt er ongerustheid te zijn in de branche. De concrete slagingspercentages en de concrete ervaringen die examenkandidaten met ons hebben gedeeld, leiden tot twijfel over de kwaliteit en betrouwbaarheid van de examens waarbij examenvragen afkomstig zijn uit de examenbank van het DUO.

De centrale Wft-examinering heeft terecht de aandacht van de Tweede Kamer. In dit kader heeft de minister van Financiën vorige week de Kamer opnieuw geïnformeerd[2]. Deze brief en de ervaringen die wij hebben verzameld via het 'www.Wftexamenloket.nl.' zijn voor ons reden om onze zorgen om een aantal zaken t.a.v. de examinering kenbaar te maken en oplossingsrichtingen voor te stellen.

De onderwerpen die we achtereenvolgens aan de orde stellen zijn:
1. slagingspercentages
2. kwaliteit examenvragen/Examenbank
3. cesuur
4. toetsing oude kennis/vakbekwaamheid
5. kosten PE-examen
6. MBO & HBO
7. klachten
8. termijn overgangsregeling
9. termijn verstrekken diploma's.

[1] Brief Tweede Kamer FM/2011/8608 M, 3 mei 2011, 33 632 nr. 15 Tweede Kamer vergaderjaar 2013-2014.
[2] Brief minister 5 november 2014 Stand van zaken centrale Wft-examinering

Voor bepaalde op dit moment meest urgente problemen doen wij concrete voorstellen voor een oplossingsrichting.

1. Slagingspercentages

Op 5 november jl. heeft de minister de Kamer geïnformeerd over de meest actuele slagingspercentages. Zowel voor de initiële examens als voor de PEplus-examens is de trend dat de totale slagingspercentages toenemen (slagingspercentage totaal alle examens t/m mei 2014 29,9% versus t/m september 2014 48,4%).

Reactie brancheorganisaties

Wij constateren echter wel dat deze trend niet voor iedere module geldt. De totale en afzonderlijke slagingspercentages voor respectievelijk de Wft-examens en de PEplus-examens, zijn voor ons dus onverminderd reden tot grote zorg. Inzoomend op de situatie per module, merken we het volgende op:

- De totale slagingspercentages stijgen mondjesmaat, maar dit beeld zien we niet terug in de slagingspercentages per module. Deze slagingspercentages fluctueren sterk per maand, zoals:
  - schade particulier in mei 100% en in september nog maar 42,9% en vermogen in april 60% en in september 21,8% met een dieptepunt in augustus van 11,1%;
  - het slagingspercentage van de module Inkomen daalt de laatste maanden;
  - het slagingspercentage van de module Vermogen heeft in september een slagingspercentage van slechts 21,8%;
  - sommige beroepskwalificaties hebben zeer lage slagingspercentages tussen de 9% en 30%;
  - in september waren de slagingspercentages PEplus voor maar liefst 6 van de 9 modules lager dan die in augustus.
- Het is uitermate verontrustend dat per 30 september de slagingspercentages voor de initiële examens voor 7 van de 9 beroepskwalificaties ruim onder de 50% liggen;
- Het nog verontrustender dat per 30 september de slagingspercentages voor de PEplus-examens, dus voor mensen die in de praktijk werken én al een diploma hebben, voor 6 van de 9 beroepskwalificaties ruim onder de 50% liggen.

Kortom, we constateren dat er grote, maar ook voortdurend wisselende verschillen zijn, tussen de afzonderlijke examens per module. Feit is dat de meeste modules ronduit slechte slagingspercentages hebben. Zeker, wanneer je in aanmerking neemt dat de meest recente slagingspercentages (positief) vertekend worden doordat een groot aantal herkansingen in de nieuwe percentages is meegenomen. Deze herkansingen zullen de slagingspercentages ongetwijfeld positief beïnvloeden, dus is het maar de vraag of de totale slagingspercentages stijgen door een verbetering van de examenvragen.

Wij willen ook opmerken dat een gemiddeld slagingspercentage van 62,2% (dus inclusief herkansingen) voor adviseurs, die al in het bezit zijn van een diploma en ook al jarenlang PE hebben gevolgd, absurd laag is. Zeker ook omdat in de praktijk niet is aangetoond, dat deze adviseurs in de afgelopen periode in grote mate onbekwaam zijn geweest. Er zijn geen recente onderzoeken bekend (o.a. van de AFM), die dit beeld kunnen staven.

Om een beter en duidelijker beeld te verkrijgen is het van belang de slagingspercentages te filteren, in die zin dat de percentages worden getoond zonder herexamens en met herexamens.

Daarnaast is het van belang om een goed beeld te verkrijgen van de scores op de 3 verschillende examenonderdelen, namelijk:

1. Kennis en begrip
2. Professioneel gedrag
3. Vaardigheden en competenties.

De brancheorganisaties hebben hier ook naar gevraagd tijdens het overleg met het Ministerie van Financiën en het CDFD op 25 september jl. over de bevindingen van ons Wftexamenloket. Wij zijn van mening dat een verdieping noodzakelijk is om te zien waar het verkeerd gaat. Uit het Wftexamenloket komt naar voren dat met name het onderdeel Adviesvaardigheden en competenties voor grote problemen zorgt.

2. Kwaliteit examenvragen/Examenbank

Hoofdreden voor het opstellen van een centrale examenbank is dat in deze bank vragen van een gedegen niveau zijn opgeslagen wat leidt tot afname van gedegen examens. Over de gehele linie moet een uniforme kwaliteit van examinering kunnen worden gegarandeerd. Een centrale examenbank zal volgens de minister kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de examens omdat er een grotere variëteit aan vragen beschikbaar is en vragen minder voorspelbaar zijn. De examenbank zal garanderen dat de PEplus-examens van een voldoende hoog en gelijkwaardig niveau zijn. Volgens de minister is een lage kwaliteit van de examens niet meer mogelijk. Het grote voordeel van de examenbank is dat een uniforme permanente kwaliteit wordt neergezet.

Reactie brancheorganisaties
Inmiddels is ervaring opgedaan met het beantwoorden van vragen uit deze examenbank. De brancheorganisaties hebben gezamenlijk een loket geopend waarin examenkandidaten hun praktijkervaringen met de examinering kunnen delen (www.wftexamenloket.nl). Via dit loket zijn kandidaten gevraagd hun mening te geven ten aanzien van de kwaliteit van de vraagstelling.

Uit een analyse van de bevindingen uit dit loket blijkt dat er talloze signalen zijn dat de kwaliteit van de vraagstelling volgens de examenkandidaten te wensen overlaat. Het aantal klachten is relatief groot. Klachten komen in de kern op het volgende neer:

- de vraagstelling is onduidelijk;
- in de vragen ontbreken essentiële gegevens om een vraag goed te kunnen beantwoorden;
- de bedoeling van een vraag is niet duidelijk;
- vragen sluiten niet of onvoldoende aan bij de adviespraktijk;
- de vragen zijn te lang, bevatten te veel informatie die via bijlagen geopend moeten worden. De vragen beslaan meer dan 1 pagina. Het examen is hierdoor meer een begrijpend lezen-oefening;
- er is onduidelijkheid t.a.v. de gevraagde antwoordmogelijkheden.

Kandidaten worden in het examen getoetst op 3 onderdelen; nl:
1. Kennis en begrip
2. Professioneel gedrag
3. Vaardigheden en competenties.

Uit signalen die wij ontvangen blijkt dat kandidaten overwegend zakken op het onderdeel Vaardigheden en competenties. Juist ook op dit onderdeel zijn de twijfels over de kwaliteit van de vraagstelling het grootst. Ook telt dit onderdeel naar verhouding zwaar in de beoordeling .

Het onderdeel Vaardigheden en competenties weegt volgens ons in de beoordeling te zwaar. Een praktijkvoorbeeld: Een kandidaat die een score van 90 % op het eerste onderdeel heeft, 100 % op het tweede onderdeel en 26 % op het derde onderdeel, zakt alsnog voor het examen PEplus-examen met een 4 als cijfer.
Wij vinden dat het onderdeel Vaardigheden en competenties te zwaar weegt in het

eindoordeel gegeven ook de zware cesuur (zie onder 3).

In het overleg tussen de brancheorganisaties enerzijds en het Ministerie van Financiën en het CDFD anderzijds zijn deze grote zorgen gedeeld. In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 5 november jl. wordt hier vreemd genoeg geen reactie op gegeven[3].

De brancheorganisaties stellen vast dat het dan niet uit te sluiten is dat een kandidaat op oneigenlijke gronden is gezakt. Veelzeggend in dit verband is volgens ons ook het feit dat een gerenommeerde hypotheekadviseur voor het PEplus-examen voor de beroepskwalificatie hypotheken is gezakt.

Een groot probleem lijkt te zitten in de omslag die gemaakt moet worden van hoofdzakelijk kennisgerichte naar meer vaardigheids- en competentiegerichte opleidingen en examens. Deze omslag is ook nog niet gemaakt.

Deskundigen op het gebied van opleidingen en examens geven aan[4] dat de ontwikkeling van competentiegerichte opleidingen en examens normaal gesproken een vast stramien volgen. Er worden door de branche erkende beroepscompetentieprofielen en kwalificatiedossiers opgesteld, met een consistente competentietaal en uniforme prestatie-indicatoren. Deze vormen het uitgangspunt voor een flexibele inrichting van opleiding en examen. Aangegeven wordt dat het huidige Wft-vakbekwaamheidsgebouw zich aan dit alles onttrekt. Voor de Wft geen beroepscompetentieprofielen, geen kwalificatiedossiers en – wat veel erger is – geen consistente competentietaal met eenduidige prestatie-indicatoren. En een flexibele inrichting van opleiding en examinering is met de huidige toetsingssystematiek niet mogelijk.
Aangegeven wordt ook dat gesloten vragen ongeschikt zijn voor het toetsen van vaardigheden en competenties.

Het volledige artikel uit de Beursbengel geeft naar onze mening een duidelijke uitleg van de manco's met betrekking tot competentiegericht examineren en is als bijlage bij deze brief gevoegd.

3. <u>Cesuur</u>

De grens tussen zakken en slagen voor de Wft-examens is aanvankelijk op 70% vastgesteld. In de praktijk wordt doorgaans uitgegaan van een minimum cesuur van 55%. De minister heeft aangegeven een cesuur van 55% niet wenselijk te vinden; er moet namelijk rekening gehouden worden met een gok- of raadkans[5]. De minister heeft gesteld dat de lat bewust op 70% is gesteld om te bereiken dat examenkandidaten adequate adviezen ontvangen van vakbekwame adviseurs.

De cesuur is per 1 september verlaagd naar 68%. Reden hiervoor is dat kandidaten nu binnen 24 uur de examenuitslag krijgen en er achteraf geen bijstelling meer plaatsvindt van de examenuitslag als achteraf bezien een bepaalde vraag ongeschikt bleek te zijn.

Om de kwaliteit van de examinering te verbeteren heeft het CDFD ervoor gekozen zogenaamde "zaai-items" in examens te gaan gebruiken[6]. Dit zijn pre-testvragen die via het examen aan de kandidaten worden voorgelegd, zonder dat deze meetellen bij de uitslag van het examen. Kandidaten weten niet wat echte en pre-testvragen zijn. Met deze pre-testvragen wil het CDFD vooraf de kwaliteit van examenvragen testen.

[3] Brief Tweede Kamer, FM/2014/1649 M, 5 november 2014, pag. 3 en 5.
[4] Beursbengel nr. 836 juli-augustus 2014
[5] Brief Tweede Kamer, 13 juni 2014, FM/2014/987 M, pag. 5.
[6] Brief Tweede Kamer, 30 juni 2014, FM/2014/1060 M, pag. 14.

Reactie brancheorganisaties
De brancheorganisaties vinden de gehanteerde cesuur van 68% te hoog. De cesuur zal meer in lijn moeten worden gebracht met wat gebruikelijk is. De cesuur van 68% past bij een examen met antwoorden met 3-keuzevarianten en waarbij bezwaar en beroep kan worden aangetekend tegen foutieve vragen.
Een verlaging van de cesuur is volgens ons alleszins verdedigbaar. Bij de cesuur wordt ten onrechte geen rekening gehouden met het feit dat diverse vragen veel meer dan vier antwoordvariaties hebben, waardoor de raad- en gokkans vele malen kleiner is dan een cesuur van 55%.

Ook vinden wij het bezwaarlijk dat er pre-testvragen worden opgenomen zonder dat de kandidaten weten welke vragen dit zijn. Examenkandidaten worden in feite voor de gek gehouden als zij zich inspannen om vragen te beantwoorden die niet meetellen voor het examen. Dit vergt onnodige tijd en energie die de kandidaat ten onrechte niet heeft kunnen benutten om de relevante examenvragen te beantwoorden. Kandidaten geven meer dan eens aan te weinig tijd te hebben om een examen te maken. Het stellen van in feite 'nepvragen' is extra dubieus gegeven de relatief hoge cesuur van 69%. Het stellen van pre-testvragen dient per direct te worden gestopt ofwel moet zich onmiddellijk gaan vertalen in een alsnog lagere cesuur van 55% die met terugwerkende kracht gaat gelden.

Wij wijzen erop dat er in de branche veel afhangt van het al dan niet behalen van het examen. In de markt heerst het gevoeld dat de cesuur te hoog is en niet redelijk is. Er zijn voorbeelden bekend waarbij van een groep van 15 kandidaten die na het volgen van een meerdaagse training (3,5 dagen) en een examentraining uiteindelijk 2 adviseurs slagen.

4. Toetsing oude kennis/vakbekwaamheid

In november 2013 heeft de minister aan de bedrijfstak toegezegd dat in *beginsel* enkel PE-actualiteiten die binnen een tijdsbestek van één jaar hebben plaatsgevonden getoetst zullen worden. Hiermee wordt voorkomen dat teveel 'oude' kennis wordt getoetst. De minister heeft deze versoepeling van het vakbekwaamheidsbouwwerk aan de markt voorgesteld als uitvoering van de Motie van de Tweede Kamerleden De Vries (VVD) en Koolmees (D66) (overleg markt)[7]. Overigens heeft de minister tijdens het wetgevingsoverleg in september 2013 gesteld: 'In het examen wordt geen oude stof getoetst. In het PE-examen worden uitsluitend actualiteiten en vaardigheden getoetst". [8]

In de brief aan de TK van 30 juni 2014 stelt de minister vervolgens: "Relevante actualiteiten die niet binnen een tijdsbestek van één jaar vallen, kunnen worden getoetst indien deze nog van belang zijn op het moment van het afleggen van het PE-examen"[9].

Op 15 augustus 2014 maakt het CDFD bekend (advies-commissie PE-actualiteiten) wat onder PE-actualiteiten valt. Het CDFD stelt dat onder PE-actualiteiten o.a. valt: bedrijfsregelingen of wetgeving die van belang zijn voor de *advies*praktijk[10].

Reactie brancheorganisaties
De brancheorganisaties stellen vast dat het begrip 'PE-actualiteit' zodanig wordt geïnterpreteerd dat in principe alles toetsbaar is wat van belang is voor de adviespraktijk. Van meet af aan hebben wij fel bezwaar gemaakt tegen het onbeperkt

[7] Brief Tweede Kamer 21 november 2013, kenmerk FM/2013/1962 M.
[8] Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33 632, nr 15.
[9] Brief Tweede Kamer 30 juni 2014, kenmerk FM/2014/1060 M

[10] Conceptadvies PE-Commissie CDFD, 15 augustus 2014, uitgangspunten bij vaststellen PE-actualiteiten 2015.

kunnen toetsen van oude eerder opgedane c.q. geëxamineerde kennis. Dit maakt dat examinering van PE deels het karakter heeft van een periodiek herexamen.

De bevindingen uit het Wft-examenloket.nl tonen aan dat meer dan de helft van de examenkandidaten van mening is dat in de PEplus-examens weinig of geen actualiteiten worden getoetst. Bevindingen uit dit loket zijn:

- er wordt wel degelijk oude kennis getoetst
- weinig actualiteit, veel oude stof
- actualiteit? Dit valt tegen, de vragen bestonden voor het merendeel uit toetsing van oude kennis
- weinig vragen gehad over actualiteit, het lijkt er op dat de database direct al achterhaald is.

Via het loket hebben kandidaten diverse voorbeelden van oude getoetste kennis aangedragen. Exemplarische voorbeelden die o.m. werden genoemd waren vragen t.a.v. wijzigingen van de fiscale wetgeving uit 2012, en vragen over de invoering van de WIA-regelgeving per 2006.

Wij stellen op basis van deze ervaringen vast dat onze zorgen dat (te) oude kennis steeds opnieuw kan worden geëxamineerd helaas bewaarheid zijn. We vrezen dat dit voor de toekomst het geval zal blijven omdat centrale examinering van PE alleen kan bestaan bij de gratie van het toetsen van oude kennis. Om deze reden vinden wij een PE-examen via een centrale examenbank niet geschikt.

De enige oplossing om dit probleem voor de toekomst het hoofd te bieden is het afschaffen van een periodiek PE-examen, met het verplicht afnemen van een examen via een examenbank. Wij bepleiten dan ook nog steeds een alternatief systeem voor PE dat in de kern neerkomt op een verplicht studie-urensysteem dat voldoet aan bepaalde kwaliteitswaarborgen. Eerder heeft de minister een voorstel hiervoor van de brancheorganisaties op onjuiste gronden afgewezen. De minister heeft namelijk gesteld dat er al een studiepuntensysteem gold, wat onvoldoende resultaat oplevert[11]. Wij wijzen er op dat dit niet het geval was en dat de minister op dit punt niet de juiste voorstelling van zaken heeft gegeven.

Bijkomend probleem rondom de PE-actualiteiten is dat deze ieder jaar opnieuw moeten worden vastgesteld. Het CDFD heeft de PE-actualiteiten 2015 in een tijdsbestek van 4 maanden (juni t/m september) geconsulteerd en vastgesteld. De nieuwe actualiteiten moeten vervolgens in het cursusmateriaal en opleidingen worden opgenomen. Hierdoor is de situatie ontstaan dat cursisten nu wachten met het starten van een opleiding c.q. het afleggen van een examen totdat de opleiding is geactualiseerd. Ze willen voorkomen dat ze nu zakken voor een examen, waardoor ze na 1 januari nieuw materiaal met de geactualiseerde PE moeten aanschaffen.

5. Kosten PE-examen

Een examenkandidaat betaalt in 2014 en 2015 een bedrag aan 46 euro leges per examen. Dit bedrag kan worden gewijzigd door de minister. Hierboven op komen nog de kosten die een exameninstituut rekent voor het afleggen van een examen. Het afleggen van een PEplus-examen kost circa € 120,-. Daarnaast worden er kosten in rekening gebracht door exameninstituten voor het controleren van oude diploma's en oude PE-certificaten bij het omwisselen van een oud naar een nieuw Wft-diploma. Deze kosten bedragen ruim 60 euro per persoon.
Ter voorbereiding op het examen volgen examenkandidaten meer dan eens een (uitgebreide) training. De kosten hiervoor bedragen minstens € 200,-.

[11] Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33 632, nr. 15, pag. 39.

Reactie brancheorganisatie
In het meest gunstige scenario bedragen de kosten voor een financieel adviseur voor het verkrijgen van een nieuw Wft-diploma (uitgaande van het behalen van een PEplus-examen in één keer) rond de € 400,-. Hierbij is nog geen rekening gehouden met verletkosten voor studie en/of het afleggen van het examen. Meer dan eens slaagt een kandidaat niet in één keer, waardoor de kosten hoger uitvallen. Het behoeft geen betoog dat tegenover deze hoge kosten ook een hoogwaardige manier van examinering moet staan, waarbij een discussie over de kwaliteit van examinering op geen enkele wijze speelt.

De invoering van het nieuwe vakbekwaamheidsstelsel brengt hoge kosten met zich mee.

De brancheorganisaties bepleiten geen verhoging van de leges voor de periode na 2015. Ook dienen de kosten voor een omwisselactie gemaximeerd te worden dat een reëel bedrag.

6. MBO & HBO

Qua slagingspercentages liggen MBO en HBO-scholen voor de initiële Wft-examens nadrukkelijk onder het gemiddelde[12]. Dit terwijl de examens volgens de minister liggen op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar. Bij MBO- en HBO-scholen liggen de slagingspercentages onder de 10%. De minister heeft aan de scholen de voorlopige suggestie gegeven om het verplichte Wft-examen voortaan te schrappen uit het curriculum.

Reactie brancheorganisaties
Wij vinden dit een niet te begrijpen en niet uit te leggen overweging. Het ondermijnt de noodzakelijke aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de financiële sector. Gevolg is eveneens dat er een generatie studenten afstudeert zonder startkwalificaties voor het beroep van financieel adviseur, terwijl de bedrijfstak op dit moment juist dringend behoefte heeft aan direct inzetbare gekwalificeerde medewerkers.
Ook staat deze ontwikkeling haaks op het algehele onderwijsbeleid van het kabinet dat scholen in toenemende mate de verplichting hebben het opleidingsaanbod af te stemmen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt (zgn. zorgplicht scholen).

De dramatische ontwikkeling die op MBO en HBO scholen gaande is vraagt om een spoedige oplossing. Een Wft-examen bestaat uit drie specifieke onderdelen, namelijk:
1. kennis en begrip, 2. professioneel gedrag en 3. vaardigheden en competenties.
Het onderdeel adviesvaardigheden blijkt een groot struikelblok te zijn, omdat MBO-ers en HBO-ers de praktijkervaring missen. Het onderdeel adviesvaardigheden maakt voor twee derde deel uit van het examen en kennis/inzicht slechts voor een derde.
De oplossingsmogelijkheid die ons voor ogen staat is dat MBO- en HBO-ers – en eveneens alle nieuwe toetreders in de bedrijfstak – een Wft-examen afleggen voor de onderdelen kennis/begrip en integriteit. Op basis van een zgn. deeldiploma mogen zij gedurende 2 jaar in de praktijk als klantadviseur werkzaam zijn waarbij hun vakbekwaamheid wordt geborgd via het bedrijfsvoeringsmodel. Binnen deze 2 jaar moeten zij de examenvragen voor onderdeel adviesvaardigheden met goed gevolg afleggen om alsnog een volledig Wft-diploma te verkrijgen.
De Wft-regelgeving moet op dit punt worden aangepast.

7. Klachten

Tegen de uitslag van het examen is geen bezwaar of beroep mogelijk, omdat de uitslag een besluit is in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (art. 7:1).

[12] Brief Tweede Kamer, FM/2014/987 M, 13 juni 2014.

Adfiz Adviseurs in Financiële Zekerheid · NVF Nederlandse Vereniging van Financieringsadviseurs · OvFD Organisatie van Financiële Dienstverleners · NVGA · CFD

Tot medio dit jaar kon een kandidaat een klacht over de inhoud van het examen zenden naar het CDFD. Het CDFD kan deze klacht door een aparte commissie laten behandelen. Overigens trad het CDFD daarbij niet op als een beroepsinstantie, tegen de examenuitslag was geen bezwaar of beroep mogelijk. Inmiddels zijn de spelregels bij het indienen van een klacht gewijzigd. Nu moet een kandidaat direct na het examen een inhoudelijke melding doen over de examenvragen bij de surveillant. Kandidaten wordt afgeraden op een later moment een melding te doen. Als argument hiervoor geeft het CDFD dat er dan mogelijk geen match meer kan plaatsvinden met de juiste examenvraag. Een garantie hiervoor kan het CDFD dan niet meer geven. Is de melding aan de surveillant gedaan, dan wordt de melding beoordeeld door een team van deskundigen. De kandidaat ontvangt geen individuele en inhoudelijke reactie.

Reactie brancheorganisaties
Het niet kunnen indienen van een bezwaar of het in beroep kunnen gaan tegen een examenuitslag leidt tot veel onbegrip bij examenkandidaten. Het leidt ook tot onbegrip dat een klacht over de inhoud van een examen bij een surveillant moet worden gemeld direct na afloop van het examen. Doen ze dat niet dan is de klacht niet-ontvankelijk. Ook is er onbegrip dat er geen terugkoppeling op de klacht wordt gegeven. In bepaalde gevallen gaat het om situaties waarin het voortbestaan van het bedrijf of de voortzetting van een arbeidscontract in het geding is.

De brancheorganisaties bepleiten het realiseren van een redelijke en duidelijke klachtenregeling over de inhoud en kwaliteit van examenvragen.

8. Termijn overgangsregeling

Het afleggen van een PEplus-examen is mogelijk vanaf 1 januari 2014. De toetsen worden aangeboden tot 31 december 2015. De minister verwacht dat 10 tot 15 procent van de geprognosticeerde examens dit najaar zijn afgelegd (zie bijlage 1: Kengetallen Vakbekwaamheid).

Reactie brancheorganisaties
In zijn brief van 30 juni jl. gaf de minister aan dat in het najaar circa 10 tot 15 procent van de geprognosticeerde examens zouden zijn afgelegd. Dat zou betekenen dat in het najaar tussen de 240.000 (uitgaande van twee beroepskwalificaties) en 300.000 (uitgaande van drie beroepskwalificaties) zouden moeten zijn afgelegd. In totaal zijn per 1 oktober 2014 24.319 examens afgelegd en daarmee heeft de minister zijn prognose maar heel nipt gehaald uitgaande van 2 beroepskwalificaties. De verwachting is echter dat kandidaten niet voor 2 maar voor 3 beroepskwalificaties een examen zullen afleggen. Bovendien is het aantal afgelegde examens niet hetgeen waar het feitelijk om gaat, maar het aantal behaalde examens.

Als we het gemiddeld aantal afgelegde examens doortrekken tot eind 2015 wordt het totale aantal geprognosticeerde examens niet gehaald. Zelfs niet als we het gemiddelde verdubbelen. We schatten in dat tussen de 115.000 en 230.000 examens niet tijdig zullen worden afgelegd. Uitgaande van een slagingspercentage van circa 50% worden deze aantallen alleen nog desastreuzer.

Op grote schaal zal men in tijdnood komen om Wft-examens en PEplus-examens op tijd te kunnen halen. Gegeven de tot nu toe afgelegde en behaalde examens lijkt dit per 31-12-2015 per definitie onmogelijk.

Wij denken dat er daarnaast ook grote problemen gaan ontstaan voor wat betreft de examencapaciteit.

Wij bepleiten daarom dringend om de wettelijke overgangstermijn om te voldoen aan de nieuwe eisen voor vakbekwaamheid alsnog met een jaar te verlengen tot en met 31-12-2016. Het is naar onze mening ook een absoluut redelijke vraag, gezien alle problemen met de opstart van de Examenbank en de kwaliteit van de vragen.

9. Termijn verstrekken diploma's

Er is geen wettelijk geregelde termijn waarbinnen een (nieuw) behaald Wft-diploma moet worden afgegeven.

Reactie brancheorganisaties

In de praktijk blijkt dat kandidaten die met succes een examen hebben afgelegd soms enkele maanden moeten wachten op het diploma dat door DUO wordt afgegeven. Ons inziens moet een diploma binnen een redelijke termijn worden afgegeven, bijvoorbeeld uiterlijk binnen 2 weken.

Samengevat

De kwaliteit van de examinering via een centrale examenbank voor de initiële en PEplus-examens staat ter discussie op meerdere punten. De branche dringt aan op het afschaffen van een periodiek PE-examen via de centrale examenbank als beste oplossing. Second best is het doorvoeren van 7 voorgestelde oplossingen voor de kortere termijn, namelijk:

1. Aanpassen met terugwerkende kracht van de cesuur van 68% naar 55%.

2. Verbeteren van de kwaliteit van de examenvragen. Vragen moeten o.a. ondubbelzinnig zijn, duidelijk zijn, alle essentiële gegevens bevatten voor een goede beantwoording, een duidelijk doel dienen, volledig aansluiten bij de dagelijkse adviespraktijk, functioneel zijn qua lengte en duidelijk zijn in antwoordmogelijkheden.

3. Toetsen van uitsluitend actualiteiten die binnen het tijdsbestek van het laatste jaar en niet allerlei oude kennis gebaseerd op bedrijfsregelingen en wetgeving die nog van belang is voor de adviespraktijk.

4. Geen verhoging meer van de leges voor een initieel Wft-examen of PEplusexamen en een verlaging van de kosten voor de inwisseling van het oude diploma en de bijbehorende certificaten.

5. Aanpassen van de regelgeving voor vakbekwaamheid voor MBO- en HBO-ers en nieuwe toetreders tot de markt. Voor hen een overgangstermijn om binnen 2 jaar het onderdeel adviesvaardigheden via een examen te behalen. Een Wft-deeldiploma wordt afgegeven op grond waarvan gedurende een periode van 2 jaar onder het bedrijfsvoeringsmodel adviezen aan klanten mogen worden gegeven.

6. Het realiseren van een klachtenregeling over de inhoud en kwaliteit van examenvragen.

7. Verlengen van de overgangstermijn tot en met 31-12-2016 om alsnog aan de nieuwe vakbekwaamheidsregels te voldoen.

8. Afgeven van een geldig certificaat voor het behaalde diploma binnen een termijn van 2 weken.

Met vriendelijke groet

Adfiz

Mw. drs. J.J. Hartman
Algemeen directeur

CFD

R.J.E. Herdink
Voorzitter

OvFD

Mw. mr. J.C. Rosenbrand
Directeur

NVF

C.A.Ch. In der Hees
Voorzitter/directeur

NVGA

drs. M.J. de Nijs
Voorzitter

Bijlagen: 2

Adfiz — Adviseurs in Financiële Zekerheid | NVF — Nederlandse Vereniging van Financieringsadviseurs | OvFD | NVGA | CFD

BIJLAGE 1: Kengetallen[13] Vakbekwaamheid d.d. 01-10-2014

Chronologie

01-01-2014	: Nieuw vakbekwaamheidsbouwwerk in werking getreden
03-02-2014	: Eerste initiële examens afgenomen via Centrale Examenbank
17-03-2014	: Eerste PEplus examens afgenomen via Centrale Examenbank
31-12-2015	: Einddatum PEplus

Aantal examens

Verwacht aantal examens per 01-01-2016:

120.000	: initiële Wftexamens
tussen 120.000 en 180.000	: PEplus examens (60.000 kandidaten die 2 of 3 PEplus examens voor beroepskwalificaties afleggen)

Totaal uitgaande van 2 beroepskwalificaties: 120.000 + 120.000 = 240.000 examens
Totaal uitgaande van 3 beroepskwalificaties: 120.000 + 180.000 = 300.000 examens

Aantal afgelegde examens

03-02-2014 - 01-06-2014	: 6.125 initiële examens afgenomen
03-02-2014 – 01-10-2014	: 18.898 initiële examens afgenomen
17-03-2014 - 01-06-2014	: 512 PEplus examens afgenomen
17-03-2014 - 01-10-2014	: 5.421 PEplus examens afgenomen
Totaal per 01-06-2014	: 6.639 examens afgenomen
Totaal per 01-10-2014	: 24.319 examens afgenomen

Gemiddeld aantal afgelegde examens per maand:

03-02-2014 – 01-06-2014	: 6.125 / 4	= circa 1.531 initiële examens per maand
03-02-2014 – 01-10-2014	: 18.898/8	= circa 2.362 initiële examens per maand
17-03-2014 – 01-06-2014	: 512 / 2,5	= circa 205 PEplus examens per maand
17-03-2014 – 01-10-2014	: 5.421/6,5	= circa 834 PEplus examens per maand
03-02-2014 – 01-06-2014	: 6.639 / 4	= circa 1.660 examens per maand
03-02-2014 – 01-10-2014	: 24.319 / 8	= circa 3.040 examens per maand

Verwachting minister

De minister verwacht dat circa 10 tot 15 procent van de geprognosticeerde examens in het najaar zijn afgelegd, dus:

- uitgaande van 2 beroepskwalificaties tussen de 24.000 en 36.000 examens
- uitgaande van 3 beroepskwalificaties tussen de 30.000 tot 45.000 examens.

Per 01-10-2014 is heeft de minister zijn prognose van 10 tot 15 procent, met in totaal 24.319 examens, dus maar heel nipt gehaald uitgaande van 2 beroepskwalificaties. De verwachting is dat het gemiddeld echter niet om twee maar om drie beroepskwalificaties gaat. Bovendien gaat het om het aantal afgenomen examens en niet om het aantal behaalde examens.

---

[13] Uit brieven minister van 13-06-2014, 30-06-2014 en 05-11-2014

Haalbaarheid verwachtingen minister per 01-01-2016 (uitgaande van gemiddelde per 01-10-2014)

	Afgenomen examens per 01-10-2014	Prognose aantal af te leggen examens	Nog af te leggen examens tot 01-01-2016	Gemiddelde	Totaal na 15 maanden	Conclusie: Niet gehaald op 01-01-2016
Initieel	18.898	120.000	101.102	2.362/4.700	35.430/70.500	65.672/30.602
PEplus	5.421	Tussen 120.000 en 180.000	Tussen 114.579 en 174.579	834/2.000	12.510/30.000	Tussen 102.069/84.579 en 162.069/144.579
Totaal	24.319	Tussen 240.000 en 300.000	Tussen 215.681 en 275.681	3.040/6.700	45.600/100.500	Tussen 170.081/115.181 en 230.081 / 175.181

Let wel: Hierin zijn het aantal herkansingen dus nog niet meegenomen!

Toelichting kolom Gemiddelde
Hierin staat als eerste bedrag het gemiddelde dat tot nu toe per maand aan examens is afgelegd. Daarnaast staat een fictief flink hoger aantal (ongeveer het dubbele van het huidige gemiddelde), aangezien we aannemen dat het gemiddelde wel zal oplopen.

Toelichting kolom Totaal na 15 maanden
Hierin staat het totaal aan examens dat, uitgaande van het gemiddelde tot nu en het fictief hogere aantal, de komende 15 maanden worden gehaald (15 x 2.362 = 35.430 etc.)

Toelichting kolom Conclusie: Niet gehaald op 01-01-2016
In deze kolom staat het aantal examens dat per 01-01-2016 nog moet worden gehaald, uitgaande van het gemiddelde en het fictief hogere aantal. Uitgaande van het gemiddelde wordt het einddoel op zowel initiële als PEplus examens niet gehaald, maar ook niet als je het gemiddelde ongeveer verdubbelt en aangezien de herkansingen in dit cijfer niet zijn meegenomen, wordt dit beeld nog drastisch slechter uitgaande van een slagingspercentage van 50%.

Slagingspercentages	**t/m 31-05-2014**	**t/m 31-09-2014**
Gemiddelde slagingspercentage alle examens	: 29,9%	48,4%
Gemiddelde slagingspercentage initiële examens	: 28,0%	44,5%
Gemiddelde slagingspercentage PE-examens	: 53,1%	62,0%

Trend is dat de slagingspercentages een stijgende lijn laten zien.

De MBO- en HBO-instellingen maken ca. 10% uit van het totale aantal examenkandidaten. Zij scoren nadrukkelijk onder het gemiddelde (d.d. 11-06-2014), namelijk:
- MBO-opleidingen is circa 9%
- HBO-opleidingen is circa 7%
- Overige examinandi is 39,5%